HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המדומעות נאמנין עליהם בשעת הגיתות והבדים וקודם לגיתות שבעים יום:

גמ' ביהודה אין ובגליל לא מ"ט אמר ריש לקיש מפני שרצועה של כותים מפסקת ביניהן וניתיב בשידה תיבה ומגדל הא מני רבי היא דאמר אהל זרוק לאו שמיה אהל דתניא (א)הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל רבי [א]מטמא ור' יוסי בר' יהודה מטהר ולייתוה בכלי חרס המוקף צמיד פתיל אמר רבי אליעזר שונין [ב]אין הקדש ניצול בצמיד פתיל (ב)והתניא (ג)[ג]אין חטאת ניצלת בצמיד פתיל מאי לאו הא קדש ניצול לא [ד]הא מים שאינן מקודשים ניצולין בצמיד פתיל והאמר עולא (ד)חברייא מדכן בגלילא מניחין ולכשיבא אליהו ויטהרנה: ובשעת הגיתות נאמנין אף על התרומה: ורמינהי (ה)הגומר זיתיו ישייר קופה אחת ויתננה (ו)לעני כהן אמר רב נחמן לא קשיא הא בחרפי הא באפלי א"ל רב אדא בר אהבה כגון מאי כאותן של בית אביך רב יוסף אמר בגלילא שנו איתיביה אביי עבר הירדן והגליל הרי הן כיהודה (ז)נאמנין על היין בשעת היין ועל השמן בשעת השמן אבל לא על היין בשעת השמן ולא על השמן בשעת היין אלא מחוורתא כדשנין מעיקרא: עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין לא יקבלנה הימנו אבל מניחה לגת הבאה: בעו מיניה מרב ששת עבר וקיבלה מהו שיניחנה לגת הבאה אמר להו תניתוה

חבר

המדומעות. מפרש בגמרא. והשתא משמע של טבל תרומה וחולין מעורבין: **שבעים יום.** מקדימין לטהר את הכלים. גיתות של יין בדים של שמן: **גמ' רצועה.** של ארץ העמים מפסקת בין גליל ליהודה וירושלים ביהודה היא וא"א להביאן לירושלים בטהרה לפי שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים ואפילו של חברים שמגליל אינו בא לנסכים: **אהל זרוק.** אהל המיטלטל ונזרק לאו שמיה אהל להיות מפסיק בין אוירה של ארץ העמים והם גזרו על אוירה: **שונין.** תנאים שונין ברייתא שאין הקודש ניצל בצמיד פתיל: **אין חטאת.** מי אפר פרה: **שאינן מקודשין.** שלא ניתן האפר עליהן עדיין: **ניצולין.** וכשירין לקדשן אחר כך: **מדכן.** מטהרין יינן ושמנן למזבח. ואי רצועה מפסקת למה מטהרין: **שמא יבא אליהו.** ויראה להן שביל בה שאינו מארץ העמים: **הגומר את זיתיו.** עם הארץ שבא לגמור את זיתיו: **ישייר קופה אחת.** לצורך תרומותיו: **ויתננה לעני כהן.** ויראנה שלא הוכשרו הזיתים והכהן יעשנה בטהרה. אלמא בשעת הגיתות והבדים אין נאמנים: **באפלי.** שכבר עבר זמן הגיתות לרובא דעלמא קאמר דלא מהימן: **כשל בית אביך.** אפלי הוו: **בגלילא שנו.** ומתני' דקא תני דמהימני ביהודה קאי דקתני רישא שביהודה נאמנין על טהרות יין ושמן ועלה קאי ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה:

יכול

שרצועה של כותים מפסקת. הקשה הר"ר אלחנן היאך היו מביאין אפר פרה לגליל דא"א לעשות אלא בירושלים וא"כ נטמא בהבאת דרך ארץ העמים ושמא דבשביל קטן איכא להביא דרך שם אבל להביא יין ושמן לנסכים בעי שביל גדול [א] ° אבל צ"ע היאך עולין לרגל מן הגליל [ב] כיון דאפסקיה ליה רצועה נטמא ובעי הזאה ג' וז' כדאמר פ' כ"ג בנזיר (דף נד.) הקשה הר"ר אלחנן דתניא בתוספתא (ח) ארץ העמים טמאה מקוואותיה ושביליהן טמאין ארץ הכותים טהורה ומקוואותיהן טהורין ושביליהן טהורים כו' ונראה למורי דהתם נשנית קודם שקלקלו לדמות יונה כדאיתא פ"ק דחולין (דף ו.) והכי משמע בירושלמי דע"ז פ"ב בעו כותאי קומי רבי אבהו אבותיכם היו מסתפקין משלנו מפני מה אין אתם מסתפקין משלנו אמר להו אבותיכם לא קלקלו מעשיהם אתם קלקלתם מעשיכם דתנינן תמן א"י טהורה מקוואותיה טהורים כו' ולאחר שנתקלקלו שאף רבי מאיר מצינו שגזר עליהן בפ"ק דחולין: **אהל** זרוק לאו שמיה אהל. בפרק כ"ג בנזיר (דף נה. ושם) אמר כתנאי הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל רבי מטמא ורבי יוסי בר יהודה מטהר מאי לאו דרבי סבר משום אוירא גזרו ורבי יוסי סבר לא גזרו משום אוירא לא דכ"ע משום גושא גזרו משום אוירא לא גזרו מר סבר אהל זרוק לא שמיה אהל ומר סבר שמיה אהל והתניא רבי יוסי בר יהודה אומר תיבה מלאה (ט) ספרים וזרקה על פני המת באהל טמאה וכו' וקשה מאי קאמר כיון דס"ל שמיה אהל אמאי זרק על פני המת טמאה אהל זרוק הוא וחוצץ וי"מ והתניא לשון קושיא הוי והכי פריך כדפרשינן וחוצץ ואח"כ דמסיק וקאמר ואי בעית אימא גר' דכ"ע לא שמיה אהל וגרס דכ"ע משום אוירא ומר סבר דלא שכיח ולא גזרו ביה רבנן והקשה הר"ר אלחנן דבשמעתין משמע דפליגי אי שמיה אהל בזרוק אי לא והכי נמי בפ' בכל מערבין (עירובין דף ל: ושם) ודוחק הוא לומר דנקט הכא לישנא דאהל זרוק משום דמעיקרא בעי למימר ליה ולפי המסקנא אינו ועוד קשה להר"י דהתם נמי נ"ל לרבי יוסי בר יהודה דשמיה אהל כי מוקי פלוגתא בשמא יוצא ראשו ורובו ולית ליה טעמא דאוירא לא שכיח ואמאי מטהר רבי יוסי אם לא מטעם דאהל זרוק שמיה אהל ותהדר קושיין לדוכתה מתיבה מלאה ספרים אמאי מטמא ותירץ ר"י דלעולם אמת הוא דפליגי באהל זרוק שמיה אהל ודוקא כגון שידה תיבה ומגדל שהולכים אבל זרק תיבה לא הוי אהל וכן משמע במסכת אהלות (פ"ח מ"ה) עוף הפורח או הקופץ וספינה המטרפת לא הויא אהל ומייתי סייעתא מזורק תיבה מלאה ספרים מדקאמר ואם היתה מונחת טהורה והיינו שהולכת בנחת והיינו אהל זרוק וזרק דרישא לא חשיב אהל זרוק דומיא דעוף הפורח: **שונין אין הקדש ניצול במוקף צמיד פתיל.** צ"ע אמאי לא חשיב ליה גבי מעלות דתרומה מצינו בשילהי הניזקין (גיטין דף סא: ושם) דניצלת בהא דאמר מפקידין תרומה אלא ע"ה במוקף צמיד פתיל הר"ר אלחנן ויש להקשות על הא דאמר בפ"ק דנדה (דף ה: ושם) ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל הניצול באהל המת אינו מציל במעת לעת שבנדה ומאי קאמר במאי מציל במת היינו בתרומה ולא בקדש כדאיתא הכא בהכי מציל נמי במעת לעת שבנדה דקאמר התם מעת לעת שבנדה לקדש אבל לא לתרומה וי"ל דבהא לא שייך הצלה אי לא מטמא לה וה"ק ומה כלי חרס המציל באהל המת במאי שמטמא לה כגון לתרומה אינו מציל במעת לעת במאי שמטמאה דהיינו לקדש דוקא: **יתננה לעני כהן.** פרש"י ויראנה שלא הוכשרו הזיתים משמע מהכא דבעינן הכשר בזיתים ולא מכשר ליה בשעת מסיקה ולא כפר"ת שפירש בפ"ק דשבת (דף יז.) אם אתה מקניטני גוזרני על המסיקה ושוב גזר לה וכן משמע בכולה תוספתא דטהרות פרק ג' דתני דבעינן בזיתים הכשר ויש טעם נכון לדבר כדפי' ר"י שמשקה זיתים אינו אלא מוהל בעלמא ולא חשיב משקה. לעיני כהן גר' וכן גרס רש"י והכי איתא בסדר המשנה דטהרות הגומר זיתיו יתננה לעיני כהן דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר ימסור לו מפתח ומאן דגרס לעני כהן שיבוש הוא בידו:

בגלילא שנו. שיש להם רוב שמן ומאחרים בבדים ברוב שמן שיש להם לעשות והכי נמי אמר פרק כירה (שבת דף מז. ושם) גבי מטלטלין כונא אגב קיטמא כלומר מחתה אגב קיטמא כדלעיל מינה מחתה אגב אפרה וכן פירש בערוך ועדיף טפי מכלכלה ואבן שבתוכה ואותיב ליה ושוין שאם יש בה שברי פתילה שאסור לטלטלה שבטל הכלי והשמן אגב הפתילה ומוקי לה בגלילא שנו כלומר שעשירים הוו מרוב שמן ולא קפדי עליה בטיל ליה אגב פתילה ודוגמא לדבר ההוא דבפ"ק דסנהדרין (דף יא:) טול איגרתא וכתוב לאחנא בני גלילאה עילאי ותתאי כו' לאפרושי מעשרא ממעטנא דזיתא ובנזיר פ' ב"ש (דף לא:) בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא ויין היה מצוי להם הרבה ורוב שתייתן בכך כדמשמע בהמוציא יין (שבת דף עח.) דקתני מים כדי לשוף את הקילור דחשיב משום דשכיח לרפואה טפי משתיה שלא היו שותין רק יין מתוך עושרם בגליל ואפ"ה הוה עדיף להם היין מן השמן משמע שהיה להם רוב שמן בזול כדפרי' ומיהו פירש רש"י בגלילא שנו דפרק כירה (שם דף מז.) שהיו עניים ולא היו להם פתילות מצויות ובהמוציא (שם דף עח.) פירש מתוך שהיו עניים לא היו עושין רפואה רק ממים ולא מיין ולא משמע כן דא"כ גם שתיית מים שכיח טפי כיון שלא היה להם יין פורתא לשפות הקילור והיה להם לשער בשתיה ועוד מצינו בחולין בפ' אותו ואת בנו (דף פג.) וערב יום הכפורים בגליל משמע שהיו עשירים ומרבים בסעודות ועוד מה שפי' דלא היו פתילות מצויות הא אמרינן בשילהי בבא קמא (דף קיח:) מקבלין מן הנשים דבר מועט כלי פשתן בגליל אלמא שמצוי פשתן ביניהם וכי קאמר לישנא דאסור לטלטלה דמשמע דקאי אפתילה דשייך בה לשון נקבה דהא נר לשון זכר דאיכא למימר דקאי אקערה דמייתי לה לעיל מותר השמן שבנר ושבקערה מותר וגם מצינו לשון נקבה אנר נר חנוכה כבתה אין זקוק לה (שבת דף כא.) כל זה פי' הר"י וגם רבינו מאיר פירש כן ועוד הוסיף כי מרוב יין היה להם כאב עינים וטוב המים לרפואה:

חבר

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פי"א מהל' טומאת מת הל' ה:

מב ב מיי' פי"ד מהל' פרה אדומה הל' ד:

מג ג מיי' שם הלכה ג:

מד ד מיי' שם הלכה ד:

רבינו חננאל

מדקתני ביהודה נאמנין מכלל דבגליל אין נאמנין מ"ט אמר ר"ל מפני שמפסקת ביניהם מדור הכותים וכיון שצריך לעבור בתוכם חיישינן שמא מטמא טומאת ארץ העמים ומקשינן ויתננה להיא חבית בשידה תיבה או במגדל דהא לא נטמאה בטומאת ארץ העמים. ופרקינן מתני' רבי היא דאמר אהל זרוק לא הוי אהל דתניא הנכנס בארץ העמים בשידה תיבה ומגדל ר' מטמא ור' יוסי בר' יהודה מטהר וכבר פירשנוה בעירובין פרק בכל מערבין ומקשינן תוב ולייתוה בכלי חרש המוקף צמיד פתיל. ופרקינן א"ר אלעזר שונין אין קדש ניצל בצמיד פתיל איני והתניא [אין] חטאת ניצלת בצמיד פתיל ומדקתני הכי אין מי חטאת ניצלת בצמיד פתיל הא א) מים שאין מקודשין ניצולין בצמיד פתיל תוב מקשינן וכי לא מצו לאתויי יין ושמן בגליל מפני מדורי הכותים שעוברין בתוכם והא' עולא חבריא מדכו בגלילא פי' חברינו מטהרין האוכלין והמשקין בגליל. ודחי מניחין אותם ואם יבא אליהו ויודיע שלא נטמאו אע"פ שהדרך מפסקת אותה שעה מטהרה ב). ובשעת הגיתות והבדים נאמנים אף על התרומה ורמינהו הגומר זיתיו ישייר קופה אחת ויתננה לעיני כהן. ואי מהימן הוא למה לי לעיני כהן. ופריק מתניתין בחרפי. והא דקתני לעיני כהן מכלל הן שאין נאמנין באפלי שכבר עברו הגיתות והבדין ואבותיו של רב נחמן היו להן הרבה והיו מתאחרין הרבה אחרי כל אדם ובא רב יוסף לאוקומה הא דתנא יתננה לעיני כהן בגליל שאינם נאמנים לעולם ומותבינן עליה והא [תניא] עבר הירדן וגליל הרי הן כיהודה נאמנין על היין בשעת היין כו' ואסיקנא אלא מחוורתא באפלי: עברו הגיתות והבדים הביאו לו חבית של יין של תרומה לא יקבלוה כו'. הא דבעו מרב ששת עבר וקיבל מהו שיניחנה לגת הבאה אם לאו פשיט ליה מהא

א) נראה דחסר כאן וצ"ל הא קדש ניצול בצמיד פתיל ומשנינן הא מים וכו'.

ב) אולי צ"ל שמא יראה שביל שהיא טהורה ועי' רש"י וצ"ע.

מסורת הש"ס

א) גיטין ח: עירובין ל: נזיר נה., ב) [צ"ל והתנן], ג) פרה פי"א מ"א, ד) נדה ו:, ה) טהרות פ"ט מ"ד, ו) [צ"ל לעיני עי' תוס' וכן גרס הערוך ערך עין וכן בתוספתא פ"י דטהרות], ז) [תוספת' פ"ג], ח) [דמקוואות פ"ו], ט) [צ"ל כלים],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שרצועה וכו' אבל צ"ע האיך עולין לרגל. עיין ת' שער אפרים סי' לו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה שרצועה כו' אבל צ"ע איך עולין לרגל מן הגליל כו' נ"ב ונלע"ד שהיו עולין ע"י סוריא וע"ג דלתות דהוי אהל מפסיק לכ"ע כמ"ש תוס' בעירובין דף לא ע"א בד"ה ומר סבר וכו' ומה שלא התירו גם הכא עי"כ כמו שהקשה בספר טורי אבן י"ל כמ"ש שם הרשב"א בעירובין בתוס' הנ"ל משום דלא שכיח לא התירו אבל לענין עלית רגל דהוי עשה דאורייתא שפיר התירו ודו"ק: ב] שם בא"ד כיון דאפסקי' ליה רצועה נטמא ובעי הזאה ג' וז' וכו' נ"ב עיין שיח יצחק מ"ש בזה:

מוסף רש"י

אהל זרוק לאו שמיה אהל. אהל המטלטל אינו אהל בשעת טלטולו, הלכך הצלה דקא מפסיק האי אהל בינו לאויר ארץ העמים לאו הצלה היא (גיטין ח:) וכל שאינו אהל אינו חוצץ (ערובין ל:). **בשידה.** מרכבת נשים, עגלה עשויה כקופסא (שם). **מגדל.** משטי"ר (שם) ונושאין אותה באויר (גיטין ח:). **חברייא מדכן בגלילא.** חבירים שבגליל מטהרים יינם לנסכים ושמנן למנחות, שמא יבנה בהמ"ק בימיהם (נדה ו:).